RUOTSIN SUOMALAINEN!

MINÄ OLEN

NRO 24
VUOSI
2020

AJANKOHTAISTA

Uusi kaksikielinen esikoulu Hisings-Backassa

KULTTUURI

Erilaiset itsenäisyysjuhlat

Meri Alarcón

Meänkieli kuuluu kaikille

Göteborgs Stad

SEITSEMÄN PIKAKYSYMYSTÄ

TEKSTI: IDA VALPAS KUVA: FRIDA WINTER

PIERRE ALPSTRANDEN

Ruotsinsuomalaisen neuvoston puheenjohtaja haluaa antaa suunvuoron jokaiselle.

1. Hei Pierre! Kerro hieman itsestäsi.
Synnyin Skaraborgissa ja muutin Göteborgiin vuonna 2004. Olen yrittäjä, mutta urani varrella olen ollut töissä muun muassa kuljetuspalvelussa. Tämä on toinen toimikauteni poliitikkona. Liityin moderaatteihin vuonna 2011, mutta olen aina äänestänyt heitä.

2. Millaisia odotuksia sinulla on puheenjohtajuudelta?
Suurin odotukseni on, että voimme tukea hallintoalueita ja kuntaa, kuten neuvoston on tarkoituskin. Tavoitteena on, että meistä tulee houkuttelevampi neuvosto ja pääsemme yli vastoinkäymisistä.

3. Onko sinusta tärkeää toteuttaa oikeuksia, joita vähemmistölaissa määrätään?
Vähemmistölaki on olemassa ja sitä on mielestäni tärkeää noudattaa. Laithan ovat tärkeä osa demokratiaa ja pidän niitä korkeassa arvossa.

4. Miten poliitikot pitävät huolta, että Göteborgin Kaupunki noudattaa vähemmistölakia?
Minulla on hyvä yhteys kunnanneuvokseen ja olen hyvin toiveikas, että onnistumme toteuttamaan ruotsinsuomalaisen neuvoston tahdon ja selventää vähemmistölakia. Tärkeää on kuitenkin myös päivittää ohjesääntöämme, jotta ne ovat yhdenmukaiset kaupungin ohjeiden kanssa.

5. Onko poliitikkojen vastuulla seurata, että Göteborgin Kaupunki noudattaa lakia?
Poliitikolla on siitä vastuu uran alusta alkaen, ja apunamme ovat hallinnot ja virkamiehet. On kuitenkin tärkeää, että me poliitikot erottamme sen, mitä ja miten asioita tehdään. Ministerien tehtävä on pohtia miten-kysymyksiä.

6. Onko koronavirus vaikuttanut neuvoston työhön?
Koronavirus iski juuri kun puheenjohtajan kapula siirtyi minulle. Ehdin olla mukana yhdessä kokouksessa. Nyt olemme ehtineet järjestää koulutuspäivän ja tapaamisen digitaalisesti. Koronavirus on vaikuttanut meihin sitten, että olemme hieman aikataulusta jäljessä. Digitaaliset tapaamiset ovat hyvä väliaikaisratkaisu, mutta menetämme niissä epäviralliset taukojutustelut, jotka ovat mahdollisia fyysisissä tapaamisissa.

7. Millaisia ominaisuuksia hyvältä puheenjohtajalta vaaditaan?
Puheenjohtaja saa valtavasti tietoa, ja on tärkeää olla niin läpinäkyvä kuin mahdollista. Haluan olla nöyrä ja antaa kaikille suunvuoron, mutta on tietysti olemassa myös rajat, koska keskustelun tarkoituksena on päästä johonkin lopputulokseen. Puheenjohtajana minulla on päätösvaltaa, mutta haluaisin, että päätökset tehtäisiin mahdollisimman usein yhdessä – tai ainakin yhteistyössä puheenjohtajiston kanssa.

Sisältö
nro 24 2020

4 Göteborgin Kaupunki

6 Meänkieli on meidän kieli

10 Suomen kieli ammattina ja intohimona

12 Ajankohtaista

RUOTSIN SUOMALAINEN! MINÄ OLEN

Minä olen ruotsinsuomalainen on Göteborgin Kaupungin suomen kielen hallintoaluetyön tiedotuslehti kaikille Göteborgin ruotsinsuomalaisille ja muille asukkaille, sekä kaupungin työntekijöille.

Päätoimittaja: Ida Valpas
Kansikuva: Frida Winter
Byline-valokuva: Lo Birgersson
Ulkoasu: Göteborgs Stad
Paino: Lenanders Grafiska AB
Ilmestyminen: Kolmannesvuosittain

MILJÖMÄRKT 3041 0145 TRYCKSAK

”Kuinkahan moni Göteborgissa tietää, että meänkieli on virallinen vähemmistökieli?"”

Syksy Göteborgin Kaupungissa on käynnistynyt jännittävissä merkeissä, kun sekä kaupunginjohtokonttori että kaikki kaupungin lautakunnat käyvät läpi suurinta organisaationmuutosta yli 30 vuoteen. Samaan aikaan on kaupunki mukautunut niin sanottuun uuteen normaaliin koronavirustartunnan ehkäisemiseksi. Vienee aikansa, ennen kuin uuden organisaation palaset loksahtelevat paikoilleen ja ennen kuin koronavirus jää lopullisesti historian kirjoihin.

GÖTEBORGIN KAUPUNGIN suomen kielen hallintoaluetyö on muutoksista huolimatta saanut uutta potkua, kun kunnanvaltuusto päätti uusista toimintasuunnitelmista kansalliselle vähemmistötyölle sekä suomen kielen hallintoalueelle syyskuussa 2020. Suunnitelmat määrittelevät uudet poliittiset tavoitteet kansallisten vähemmistöjen kielien ja kulttuurien suojelemiseksi, edistämiseksi ja kehittämiseksi kaupungissa, ja ne ovat voimassa vuoden 2023 loppuun asti. Voit lukea lisää suunnitelmista tämän lehden sivulta 4 sekä Göteborgin Kaupungin verkkosivuilta **goteborg.se/suomeksi**

KUINKAHAN MONI Göteborgissa tietää, että meänkieli on yksi maan viidestä kansallisesta vähemmistökielestä? Tai että meänkieltä puhuvilla on oikeus saada palvelua omalla vähemmistökielellään, kun kielitaitoista henkilökuntaa on saatavilla? Tässä lehden numerossa tutustumme tarkemmin meänkielen syntyperään ja selvitämme, kuinka göteborgilainen Meri Alarcón vaalii meänkieltä muun muassa lastenkirjailijana sekä Meänmaa-lehden toimittajana. Selvitämme myös mitä oppimahdollisuuksia kaupungin lapsilla on suomen kielen opiskeluun esikoulussa, esikoululuokalla ja koulussa. Sivulla 10 pääset tutustumaan Göteborgin Kaupungin uuteen suomenkieliseen tiedottajaan.

Syysterveisin

Göteborgin Kaupungin suomen kielen hallintoalueen suunnittelujohtaja

TEKSTI: IDA VALPAS

Tukea korona-aikaan

Kansanterveysviranomainen kehottaa edelleen, että kansalaiset noudattavat yleisiä suosituksia. Säilytä turvavälit, vältä ihmisjoukkoja ja pysy kotona, jos olo on vähänkin kipeä. Näistä numeroista saat apua ja juttuseuraa:

- Punaisen ristin vapaaehtoispalvelu auttaa arkiaskareissa: numero **0738-39 86 88** ja sähköposti **frivillig.gbg@redcross.se**.
- Ruotsin valtakunnallinen tiedustelunumero **113 13** antaa ajankohtaista tietoa kriiseihin kuten koronavirukseen liittyen.
- Juttuseuraa tarjoaa Punaisen ristin tukinumero: **0771-900 800**. Ruotsin kirkon palvelevassa puhelimessa vastaa suomenkielinen koulutettu päivystäjä: **020-26 25 00**.
- Göteborgin Kaupungin kotisivuille on koottu ajankohtaista tietoa koronaviruksesta suomeksi: **goteborg.se/suomeksi**.

Kunnanvaltuusto hyväksyi uudet suunnitelmat vähemmistötyölle

Göteborgin Kaupungin kunnanvaltuusto hyväksyi syyskuussa uudet toimintasuunnitelmat suomen kielen hallintoaluetyölle ja kansalliselle vähemmistötyölle. Suunnitelmat ovat voimassa vuoteen 2023 asti. Suunnitelmien tarkoituksena on selventää kunnan vastuuta vähemmistökysymyksissä ja varmistaa, että kaupunki ottaa kansallisten vähemmistöjen oikeudet huomioon palveluissaan ja toiminnoissaan.

Parhaillaan suunnitelmia pannaan kovaa vauhtia käytäntöön. Tavoitteena on, että Göteborgin Kaupunki suojelee kansallisia vähemmistöjä, edistää vähemmistöjen osallisuutta ja tukee vähemmistökieliä, jotta ne säilyvät elävinä.

Suunnitelmat käsittävät esimerkiksi esikoulun, peruskoulun, lukion, vanhushoidon, tiedotuksen ja kulttuurin. Niiden toteutuksesta ja seurannasta vastaa kunkin osa-alueen lautakunta.

Vähemmistöoikeudet tutuiksi videolta

Göteborgin Kaupunki on julkaissut kaksi videota vähemmistöjen oikeuksista. Toinen videoista on suunnattu kaupungin työntekijöille ja toinen kansallisille vähemmistöille. Videot on käännetty suomen lisäksi kymmenelle eri vähemmistökielelle, kuten esimerkiksi meänkielelle, jiddiksi ja kaalen kielelle. Videot löytyvät Göteborgin Kaupungin kotisivuita: **goteborg.se/manskligarattigheter** ja **goteborg.se/suomeksi**.

”Kuinka voin auttaa?”

Göteborgin Kaupungin palvelunumerossa vastaa neljä suomenkielistä työntekijää: Gisela, Hanna, Malena ja Sickan. He vastaavat suomeksi kysymyksiin, jotka liittyvät kaikkiin kunnallisiin toimintoihin.

”Meille tulee erittäin usein kysymyksiä kotipalvelusta, vanhainkodeista, palvelukodeista, laskuista ja kuljetuspalvelusta. Joskus saamme avustaa kansalaista kääntämään kirjeitä, jotka he ovat saaneet kunnalta”, kertoo Hanna.

Jos työntekijät eivät itse osaa vastata kysymyksiin, he välittävät ne oikealle henkilölle. Esimerkiksi terveydenhuoltoon liittyvät kysymykset välitetään terveyskeskuksiin tai Länsi-Götanmaan aluehallinnolle.

Palvelua saa numerossa 031-365 00 00 arkisin klo 7-18, ja paikalla on aina suomenkielistä henkilökuntaa.

”Jos soittaja puhuu ruotsinkielisen kollegan kanssa, suosittelemme, että soittaja sanoo esimerkiksi ’jag vill prata finska’. Joskus voimme siirtää puhelun suoraan suomenkieliselle työntekijälle, mutta usein saamme kansalaisen puhelinnumeron ja me soitamme sitten kansalaiselle”, Hanna kertoo.

Uusi esikoulu täydessä vauhdissa

Uusi kunnallinen Terapislingan 4:n esikoulu aloitti syksyllä kaksikielisen toimintansa Hisings-Backassa. Esikoulussa on kolme suomenkielistä työntekijää ja 16 lasta, jotka ovat samalla suomenkielisellä osastolla. Esikoulu sijaitsee Skogomen koulun läheisyydessä, joten lapsilla on mahdollisuus siirtyä kaksikieliselle esikoululuokalle ja jatkaa kaksikielistä opetusta myös peruskoulussa 6. luokkaan asti.

Terapislinganin lisäksi kaksikielistä esikoulutoimintaa on myös kolmessa muussa kunnallisessa esikoulussa eri puolilla Göteborgia ja yhdessä vapaakoulussa Angeredissa. Esikoulujen yhteystiedot löydät lehden lopusta.

Suomea myös esikoululuokalla

Skogomen koulun kaksikielinen esikoululuokka käynnistyi syksyllä kolmen oppilaan voimin, joiden joukossa on sekä suomenkielisiä että suomea osaamattomia.

”Opetuksessa huomioidaan kaikkien kolmen oppilaan lähtökohdat. Opetus on ollut opettajan mukaan haastavaa mutta antoisaa”, sanoo vähemmistökoordinaattori Hanna Leppänen Ahonen peruskouluhallinnosta.

Kaksikielinen opetus kouluun

Hisings-Backassa sijaitseva Skogomen koulu tarjoaa kaksikielistä opetusta esikoululuokalta kuudennelle luokalle asti. Opetukseen voi hakea jälleen ensi syksyksi talven aikana järjestettävän kouluvalinnan (skolval) yhteydessä. Opetus on integroitua, eli oppilas käy tavallista luokkaa, mutta osa opetuksesta on suomeksi.

Länsi-Frölundassa sijaitseva Slottsbergsin koulu tarjoaa myös kaksikielistä opetusta syyslukukaudesta 2021 alkaen. Myös Slottsbergiin haetaan yleisen kouluvalinnan yhteydessä.
Jos perhe muuttaa Göteborgiin lukukauden aikana tai jos se tahtoo vaihtaa lapsen nykyistä koulua, on mahdollisuus anoa koulunvaihtoa. Lomake löytyy nimellä *Ansök om skolbyte* osoitteesta **goteborg.se**.

Suomi kielivalinnaksi

Peruskouluhallinto teki viime keväänä kouluille uuden ohjeen äidinkielenopetuksen järjestämisestä. Ohjeen mukaan viidennellä luokalla tehtävän kielivalinnan vaihtoehtona pitää olla kansallinen vähemmistökieli. Oppilas voi siis valita esimerkiksi suomen, jolloin hän saa siitä noin kaksi tuntia opetusta viikossa. Muussa tapauksessa oikeus äidinkielen opetukseen on 80 minuuttia viikossa. Jos kielivalintana on suomi, ei oppilas voi lukea esimerkiksi espanjaa, saksaa tai muuta tavallista kielivalintakieltä. Lisätietoa kielivalinnasta antaa koulu.

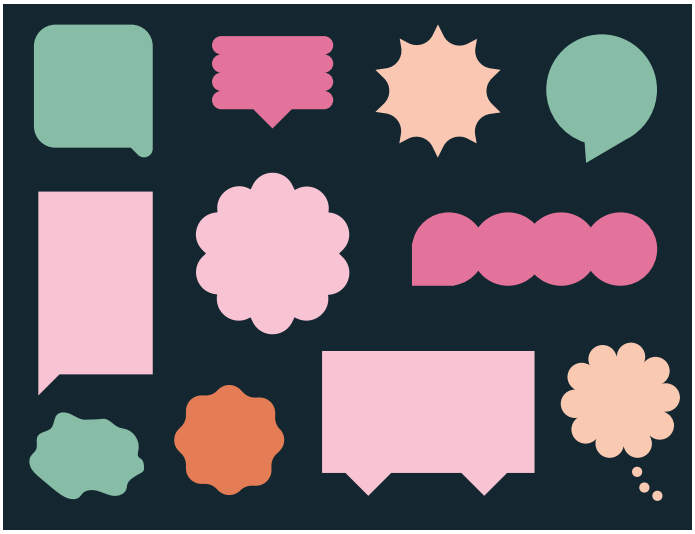

Digitukea suomen opintoihin

Peruskoululautakunta on tehnyt päätöksen, että hallinnon tulee kehittää uusia suomen kielen tuen muotoja äidinkielen opetuksen lisäksi. Olemassa on jo esimerkiksi Studi-opetusmateriaali, jossa kieleksi voi valita suomen kuunneltavana kielenä ja tekstinä. Se kattaa kaikki oppiaineet ja luokka-asteet esikoulusta lukioon. Lisäksi kouluissa on käytössä Polyglutt-materiaali, josta löytyy kaunokirjallisuutta monella eri kielellä, kuten suomeksi. Molemmat materiaalit löytyvät jo huoltajien ja lasten yhteisestä Hjärntorget-oppialustasta, ja nyt huoltajat voivat tiedustella koululta, miten niitä voi hyödyntää suomen kielen opetuksen tukena.

Meänkieli on meidän kieli

TEKSTI: IDA VALPAS KUVAT: FRIDA WINTER

Tornionlaaksossa varttunut Meri Alarcón ei lapsena tiennyt puhuvansa meänkieltä, vaan tajusi vasta aikuisena kuuluvansa vähemmän tunnettuun vähemmistöön.

Meri Alarcónin lapsuudessa Kolarissa ovia ei lukittu. Jos asioille piti lähteä, ovelle laitettiin pönkkä. Sana on meänkieltä ja tarkoittaa kapulaa, joka kertoo kylään tulijoille, että isäntäväki on poissa eikä siis kannata kivuta lumikasan yli ovelle asti.

”Pönkkä on hieno symboli, joka merkitsee minulle solidaarisuutta. Varkaita ei tarvinnut pelätä, koska kylä oli niin pieni”, Meri muistelee.

Vielä tuolloin Meri ei tiennyt puhuvansa meänkieltä. Hän oppi kielen äidiltään ja mummoltaan, mutta lapsena Meri ajatteli sen olevan murre. Vain käydessään Etelä-Suomessa Meri huomasi, miten vahvasti esimerkiksi h-kirjain painottui hänen puheessaan.

”Tuli tunne, että puhun vanhanaikaisesti. Kun puhetapaani ihmeteltiin, kerroin puhuvani saunasuomea.”

Vielä 1980-luvullakin meänkielen merkitys oli monelle suomalaiselle tuntematon, pidetäänhän sitä vielä tänäkin päivänä yhtenä Pohjois-Suomen murteena. Ruotsissa meänkieli on kuitenkin virallinen vähemmistökieli, jolla on vahvistetut oikeudet yhdeksässä kunnassa.

”Vasta kun olen asunut muualla Ruotsissa, olen alkanut nähdä meänkielen enemmän vähemmistökielenä”, Meri sanoo.

Merin lapsuudessa suomi, ruotsi ja meänkielen kolme varianttia sekoittuivat iloisesti.

”Tornionlaaksossa liikumme rajan yli koko ajan, koska työt ja kesämökit ovat eri puolilla. Puheesta kyllä tunnistaa, kuka on esimerkiksi Pajalasta ja kuka Jällivaarasta. Minun saundini taas on suomalainen.”

Lukion jälkeen Kiirunassa vaihtoehtoja oli vähän: joko jäädä töihin kaivokseen, sairaalaan tai opettajaksi tai lähteä.

”Halusin tehdä jotain, mitä muut eivät tulleet ajatelleeksi: näytellä, maalata ja kirjoittaa.”

LASTENKIRJA TEKI HAAVEESTA TOTTA

Monien käänteiden kautta Meri päätyi Göteborgin yliopistoon lukemaan kirjallisuustiedettä. Hän huomasi, että meänkielisille lapsille ei juuri tehty lastenkirjoja.

”Olin aina halunnut olla kirjailija, mutta lapsena minulla ei ollut esikuvia”, sanoo Meri.

Asia alkoi ärsyttää häntä. Hän haki apurahaa, ja vuonna 2015 hän kirjoitti kahden opiskelukaverinsa kanssa oman kirjan lapsille.

Kyllikki-kirja kertoo tavallisesta talvesta Tornionlaaksossa ja lapsesta, jolla on taikalusikka. Sen tarkoitus oli rikkoa meänkielisiin liittyviä stereotypioita.

”Kirjassa ei ole yhtään poroa, tiettyä kylää tai maiden välistä rajaa.”

Kirjaa jaettiin esimerkiksi kirjastoihin ja kouluihin etenkin Pohjois-Ruotsissa. Tarina sai jatkoa vuonna 2019, kun Meri kirjoitti tarinan Kyllikki ja kevä. Molempia kirjoja löytyy myös Göteborgin kirjastoista.

ELÄVÄ VÄHEMMISTÖKIELI

Nykyään Meri on toimittajana meänkielisten Meänmaa-lehdessä, jossa työkavereina on kolme nuoruudenystävää Kiirunasta.

”Yritämme kannustaa ja saada ihmiset ymmärtämään, että meänkieli on olemassa”, Meri sanoo.

Neljästi vuodessa ilmestyvä Meänmaa nostaa esiin meänkieltä ja kulttuuria esimerkiksi runojen, tarinoiden ja historian kautta. Merin mukaan suullinen kulttuuri on ollut meänkielessä aina tärkeä. Tavoitteena on kerätä

Ruotsissa meänkieli on virallinen vähemmistökieli, jolla on vahvistetut oikeudet

Merin isä on Chilestä ja äiti Suomen Kolarista. ”Olen aina kuulunut vähemmistöön”, hän sanoo.

vanhoja kertomuksia ja tehdä samalla uusia.

Meänkielen periytyminen katkeaa yleensä siinä vaiheessa, kun perheet ovat muuttaneet Etelä-Ruotsiin.

”Usein ihmiset selittävät, että mummo ja vaari ovat pohjoisesta, mutta eivät itse koskaan oppineet, koska asuivat niin kaukana.”

Meänkielen kipeä menneisyys on myös vaikuttanut siihen, että monet eivät ole siirtäneet taitoa lapsilleen. Ruotsissa 1800-luvun lopulta 1950-luvulle asti suomen kielen käyttö kiellettiin esimerkiksi kouluissa.

”Tornionlaakso oli varjo Ruotsissa”, Meri sanoo.

Tilanne muuttui vuonna 2000, kun Ruotsi tunnusti meänkielen vähemmistökieleksi. Vuonna 2010 voimaan astunut vähemmistölaki tarjosi paremman suojan koko maassa ja mahdollisti kuntien liittymisen hallintoalueiksi. Se takasi meänkieliselle oikeuksia, joita heillä ei aiemmin ollut.

”Siitä asti ihmiset ovat alkaneet löytää takaisin kotiin.”

PIENEN PIIRIN PIDOT

Ruotsissa on nykyään arvion mukaan noin 75 000 ihmistä, jotka osaavat meänkieltä ainakin osittain. Merin kokemuksen mukaan vähemmistö on Göteborgissa pieni mutta voi hyvin.

”Meillä on hyvä puheyhteys Göteborgin Kaupungin kanssa. Meistä halutaan pitää huolta ja esimerkiksi neuvotaan mielellään, miten voi hakea tukirahaa.”

Tornionlaaksolaisten päivä 15. heinäkuuta virallistettiin Ruotsin almanakkaan vuonna 2015. Göteborgin Kaupunki juhlistaa päivää vuosittain. Vuonna 2020 pidot järjestettiin Göteborgin taidemuseossa, jossa esiintyi muun muassa suosittu Surunmaa-yhtye.

Viime vuosina sekä Ruotsin että Suomen puolella on uutisoitu, että meänkielestä on alkanut tulla trendikäs nuorten keskuudessa. Uumajassa kieltä voi opiskella nykyään yliopistossa alkeista lähtien. Pienet toivonkipinät ilahduttavat Meriä.

”Uskon, että kieli säilyy. Se saattaa muuttua tai kasvaa, mutta halu olla yhteydessä omaan kulttuurin on siellä.”

MEÄNKIELEN HISTORIA

Kautta aikojen ovat erikieliset ihmiset liikkuneet vapaasti rajan yli Pohjoiskalotilla, johon kuuluu Norjan, Ruotsin ja Suomen pohjoisimmat osa sekä Venäjän luoteisosat. Meänkieltä on puhuttu pitkään valtakunnanrajan molemmin puolin Pohjois-Ruotsissa ja Pohjois-Suomessa.

Syyskuussa 1809 Ruotsi ja Venäjä solmivat Haminan rauhan, jonka myötä Suomi siirtyi Venäjän vallan alle. Pohjoisessa raja kulki Tornion- ja Muonionjokea pitkin, joten suomalainen kieli- ja kulttuurialue jakautui kahtia ja osa suomenkielisistä alueista jäi Ruotsin puolelle.

Aluksi suomenkielisten asema oli hyvä. Suomea käytettiin niin koulussa kuin kirkossa, ja Haaparannassa oli 1870-luvulla suomenkielinen opettajaseminaarikin.

1800-luvun lopulla ruotsalaiset alkoivat pelätä, että koska suomea puhuttiin myös Venäjän puolella, ei suomea puhuviin voi luottaa. Tornionlaaksossa Ruotsin puolella suomen kielen opetus. Suomea puhuvia lapsia rankaistiin.

Kodeissa ja kirkossa suomen kieltä kuitenkin käytettiin yhä. Samaan aikaan kieli sai vaikutteita ruotsista ja alkoi kehittyä omaan suuntaansa. Meänkieli oli syntynyt, vaikkei sille ollut vielä nimeä.

Käänne tapahtui 1950-luvulla. Ruotsin kouluylihallituksen mukaan lasta ei saa enää kieltää puhumasta äidinkieltään. Ruotsalaistaminen jatkui kuitenkin 1960-luvulle ja sen myötä moni menetti äidinkielentaitonsa.

1980-luvulla meänkieltä puhuvat alkoivat vaatia, että kieli tunnustettaisiin. Vuonna 2000 meänkieli sai kansallisen vähemmistökielen aseman. Kieltä puhuvat kutsuvat itseään tornionlaaksolaisiksi, kveeneiksi tai lantalaisiksi riippuen siitä, missä he asuvat tai mistä ovat kotoisin.

Lähteet: Minoritet.se, Isof.se, Kielikello ja Maja Mella Tornionlaaksolaisten liitosta.

Vuonna 2010 voimaan astunut vähemmistölaki takasi meänkielisille oikeuksia, joita heillä ei aiemmin ollut.

MEÄNKIELI GÖTEBORGIN KAUPUNGISSA

- Göteborgin Kaupunki suojaa ja edistää meänkieltä ja tornionlaaksolaista kulttuuria.
- Göteborgissa meänkielisillä on oikeus asioida viranomaisten kanssa ja saada vanhustenhoitoa ja esikoulutoimintaa vähemmistökielellään, jos henkilökunnassa on meänkieltä osaava ihminen. Meänkielisillä lapsilla on oikeus saada äidinkielenopetusta, vaikka heillä ei olisi perustaitoja meänkielestä.
- Göteborgin Kaupungissa toimii kunnanhallituksen alainen kansallisten vähemmistöjen neuvonpitoryhmä, jossa meänkieleen ja tornionlaaksolaiseen kulttuuriin liittyvistä kysymyksistä käydään neuvonpitoa. Jos olet kiinnostunut toiminnasta, voit ottaa yhteyttä kaupunginjohtokonttoriin sähköpostitse: stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se.
- Göteborgin Kaupunki juhlistaa tornionlaaksolaisten päivää 15. heinäkuuta.

Suomen kieli ammattina ja intohimona

Ida Valpas on suomen kielen hallintoalueen uusi tiedottaja Göteborgissa.

TEKSTI: KARIN TÖTTERMAN KUVA: LO BIRGERSSON

Muutin Göteborgiin Suomesta vuonna 2015 ruotsalaisen puolisoni perässä. Tein tuolloin toimittajana töitä Suomessa ja jatkoin tehtävässä freelancer-pohjalta Göteborgissa. Tulin oikeastaan katsomaan, että miltä tuntuu asua Ruotsissa, mutta täällä ollaan vielä.

Lapsen saatuani aloin miettimään, että kuinka pidän huolta hänen suomen kielen taidostaan. Tutkin, mitä mahdollisuuksia Göteborgin Kaupunki tarjoaa lapseni kielen ylläpitämiseksi. Syvennyin aiheeseen entisestään vuonna 2019, kun sain työn *Minä olen ruotsinsuomalainen!* -tiedotuslehden päätoimittajana. Perehdyin tuolloin entistä enemmän Göteborgin Kaupungin suomen kielen hallintoaluetyöhön.

Ulkomailla suomalaisuuden ydin selkenee

Suomi kielenä on minulle sekä ammatti että intohimon kohde, ja mahdollisuus työskennellä suomeksi Göteborgissa on minulle iso asia. Tuntuu hyvältä, että suomen kielellä on virallinen asema Ruotsissa ja että ruotsinsuomalaisen vähemmistön oikeuksia omaan kieleen ja kulttuuriin pidetään tärkeinä.

Göteborgissa asuessani huomaan, että suomalaisuuden ytimessä olevat asiat muuttuvat entistä tärkeämmiksi. Juhlapäivien kuten itsenäisyyspäivän, juhannuksen ja vapun vietto on suomalaisessa kulttuurissa aika erilaista. Sauna, mökki ja järvimaisema kiteyttävät minulle suomalaisuuden.

Lapseni on myös mahtavassa asemassa, koska hän saa molemmista kulttuureista hyvät ja ehkä myös huonot puolet. Kaiken ei tietenkään tarvitse olla suomalaista, mutta se on minulle tärkeää, että lapseni näkee eri tapoja viettää esimerkiksi tärkeitä juhlapäiviä.

Haasteena monimuotoinen vähemmistö

Työni Göteborgin Kaupungin kaksikielisenä tiedottajana alkoi huhtikuussa vuonna 2020. Tiedottajan rooli on tärkeä, sillä kaupungin suomenkielisellä vähemmistöllä on oikeus saada tietoa oikeuksistaan omalla vähemmistökielellään.

En tiennyt paljoa vähemmistöjen oikeuksista ennen kuin muutin Göteborgiin. Onneksi Göteborgin Kaupungilla on kattavat nettisivut, joilta löytyy paljon tietoa myös suomeksi. Yksi tehtävistäni on ylläpitää ja päivittää kaupungin suomenkielisiä nettisivuja. Olen edelleen myös *Minä olen rinouotsinsuomalainen!* -tiedotuslehden päätoimittaja. Julkaisun avulla tietoa saavat myös kaikki, jotka eivät käytä nettiä.

Työni haasteena on se, että ruotsinsuomalainen vähemmistö koostuu eri-ikäisistä ja eri elämäntilanteissa olevista ihmisistä, jolloin on vaikeaa puhutella kaikkia yhtä aikaa. Lisäksi Göteborgin Kaupunki työllistää noin 55 000 työntekijää, jotka tarvitsevat tietoa vähemmistöjen oikeuksista työssään. Minun tehtävänäni on varmistaa, että ajankohtaista tietoa on saatavilla sekä suomeksi että ruotsiksi.

Unelmani on, että jokainen Göteborgissa asuva ja työskentelevä tietäisi, että Göteborgin Kaupunki kuuluu suomen kielen hallintoalueeseen ja että suomi on yksi viidestä virallisesta vähemmistökielestä Ruotsissa sekä mitä kaikkea se käytännössä tarkoittaa".

Toisenlaiset itsenäisyysjuhlat

KUVA: JENNY JACOBSSON

Joulukuun kuudetta on juhlittu laajapohjaisesti Göteborgissa jo puolen vuosisadan ajan. Itsenäisyysjuhlan työryhmään on perinteisesti kuulunut keskeisiä ruotsinsuomalaisia toimijoita, kuten Sotaveteraanit, RSKL:n Göteborgin ja Bohuslääninpiirit, Ruotsin kirkon suomenkielinen seurakuntatyö, Helluntaiseurakunta, Suomi-seurat, nuorisojärjestöt ja Göteborgin Kaupunki.

Tänäkin vuonna työryhmä kokoontui jo helmikuussa miettimään tulevaa juhlaohjelmaa. Korona sotki suunnitelmat.

"Valitettavasti emme voi järjestää meille niin tärkeitä itsenäisyyspäiväjuhlia tänä vuonna", puheenjohtaja Sirpa Kyllönen pahoittelee.

Perinteisiin tulee katko Suomessakin; itsenäisyyspäivän vastaanoton sijaan suomalaiset kutsutaan Linnan juhliin suoran lähetyksen välityksellä.

Emme me göteborgilaiset toki unohda onnitella 103-vuotiasta. Tehkäämme se kukin tahollamme, yksin tai kaveriporukassa, vaikkapa sytyttämällä perinteiset sinivalkoiset kynttilät ikkunalle. Samalla voimme miettiä, mitä Suomi meille itse kullekin merkitsee.

Presidentti Niinistön sanoin: ”On arvokasta, että vietätte Suomen itsenäisyyspäivää siellä eri puolilla maailmaa. Te edustatte Suomea ja kannatte siniristilippua. Itsenäisyytemme on muistamisen ansainnut. Lämmin kiitos siitä teille!”

Heli van der Valk

Pääkonsuli

Verkkosivuilta **www.finland.se** löytyy ajankohtaista tietoa koronaviruksen aiheuttamista mahdollisista rajoitteista.

Voit ottaa yhteyttä Göteborgin kunniapääkonsulaatiin kaikissa kansalaisuutta koskevissa asioissa. (031–80 10 50)

Elokuvia Angeredissa

TEKSTI: IDA VALPAS

Metsäjätti (2020)

Pasi (Jussi Vatanen) saa tehtäväkseen tehostaa vaneritehtaan toimintaa, mutta ensin kuunnellaan metallia, tehdään politiikkaa, punnitaan ystävyys ja kohdataan menneisyys. Elokuva perustuu Miika Nousiaisen samannimiseen romaaniin.

Bio Angeredissa 29.11. Klo 15

Olen suomalainen (2018)

Miten ujosta savolaispojasta tuli tunnettu iskelmätähti? Kari Tapiosta kertovaa elämäkertaelokuvaa tähdittää Matti Ristinen.

Bio Angeredissa 3.12. klo 18:30

Teräsleidit (2020)

75-vuotias Inkeri (Leena Uotila) lähtee pakoon tekemäänsä rikosta. Automatkalla isosiskojen kanssa ruoditaan niin perhesuhteet kuin elämänhistoria.

Bio Angeredissa 20.12. Klo 15

KUVA: EMELIE JANSSON, SVT

Kehoaktivistit Anni Emilia Alentola ja Stina Wollter ohjelman juontajan Jasmine Lindbergin kanssa.

Mun ääni kuuluviin

SVT:n uusi suomenkielinen nuorten keskusteluohjelma Mun ääni (Min röst) käsittelee aiheita kehoaktivismista nettideittailuun. Juontajana on ruotsinsuomalainen Jasmin Lindberg. Jasminin vieraina studiossa käyvät esimerkiksi Mark Levengood, Nicholas Bryant ja tubettaja Beatrice Reiman.

Ohjelma on tehty myös kolmella muulla kansallisella vähemmistökielellä: meänkielellä, saameksi ja romanikielellä. Kaikki jaksot löytyvät SVT Play –palvelusta.

Tiistaisin SVT2-kanavalla. Kaikki jaksot löytyvät STV Play-palvelusta.

10 vuotta juhlaa

Ruotsinsuomalaisten päivää juhlitaan kymmenettä kertaa 24. helmikuuta. Sirpa Kyllönen on ollut mukana järjestämässä tapahtumaa ja kertoi suosikkimuistonsa vuosien varrelta.

- **Ruotsinsuomalaiset valtasivat katukuvan. Ruotsin akatemia hyväksyi päivän almanakkoihin vuonna 2010, ja Göteborgin Kaupunki järjesti ensimmäiset viralliset juhlat vuonna 2012.**

”Muistan, että menin bussilla kaupungille ja pysäkeillä oli isot mainokset ruotsinsuomalaisten päivästä. Juhla alkoi Gustaf Adolfin torilta, jossa Suomen lippu nostettiin salkoon. Näky sai kyyneleet nousemaan silmiin. Halukkaat pääsivät bussikyydilä Svenska Mässan -messualueelle, jossa esiintyi muun muassa Linda Lampenius. Pöydät notkuivat herkkuja. Illalla oli vielä tanssit ja Trägår'n-ravintolassa esiintyi Markoolio. Harmitti, ettei ihmisiä lopulta tullut enempää.”

- **Lippukulkue läpi kaupungin**

”Vuonna 2013 kävelimme pieniä Suomen lippuja huiskuttaen Gustaf Adolfin torilta pitkin Avenyta Röhsskan museoon.”

- **Ruotsinsuomalaisen viikon paluu**

”Suomalaista eli sinivalkoista viikkoa julittiin jo 1980-luvulla, mutta perinne jäi pois. Palautimme sen ruotsinsuomalaisen päivän yhteyteen, ja nyt sitä on vietetty jo monena vuonna. Viikon aikana järjestämme tapahtumia ympäri kaupungin.”

- **Kiertoajelu ruotsinsuomalaisten jalanjäljissä**

”Vuonna 2017 järjestettiin kiertoajelu, jossa kävimme ruotsinsuomalaisille tärkeissä paikoissa, kuten Angeredissa ja Tuvessa. Kuulimme esimerkiksi Suomi-Seurojen historiasta. Ajelu oli niin suosittu, että se järjestettiin kahdesti.”

Ruotsinsuomalaista päivää juhlitaan 24. helmikuuta Stora Teaternissa. Lue lisää seuraavasta *Minä olen ruotsinsuomalainen* **-lehdestä ja osoitteesta goteborg.se.**

Tilaa lehti ilmaiseksi

Haluatko saada Minä olen ruotsinsuomalainen-lehden suoraan postilaatikkoosi?

Voit täyttää siinä tapauksessa yhteystietosi alla olevaan lipukkeeseen. Leikkaa se irti ja pudota postilaatikkoon. Postimaksu on jo maksettu. Näin helposti saat lehden jatkossa suoraan kotiisi.
Voit myös tilata lehden lähettämällä yhteystietosi s-postitse osoitteeseen **suomeksi@stadshuset.goteborg.se**.

Nimeä aiheeksi ”Lehtitilaus”. Lehti on ilmainen. Jos muutat tai haluat perua tilauksesi, muistathan lähettää meille siitä tiedon sähköpostitse tai oheisella lomakkeella. Osoitetiedot eivät päivity automaattisesti.

Haluan saada lehden paperimuodossa!

Nimi: _____

Osoite: _____

Postinumero: _____

!

Jag vill ha tidningen i pappersformat!

Namn: _____

Adress: _____

Postnummer: _____

Suomenkieliset esikoulut ja vanhustenasuntolat

Näissä paikoissa järjestetään vanhustenhoitoa ja esikouluopetusta suomeksi. Lisätietoa palveluista saat Göteborgin Kaupungin palvelukeskuksesta numerosta 031-365 00 00. Jos haluat palvelua suomeksi, pyydä saada puhua suomea jonkun kanssa tai sano sana ”jag vill prata finska”.

Kunnallinen vanhustenhoito

Lövgärdetin vanhustenasuntola, Angered
Onnela-osasto: 8 paikkaa. Osasto on keskittynyt dementiaa sairastaviin vanhuksiin.

Rauhala-osasto: 12 paikkaa vanhuksille, jotka tarvitsevat somaattista hoitoa.

Glöstorpshöjdenin asuntola, Pohjois-Hisingen
16 paikkaa dementiaa sairastaville vanhuksille.

Yksityinen esikoulutoiminta

Esikoulu ja vapaakoulu Aurinkopiha Angeredissa
Yhteyshenkilö: Pirjo Hanski

Kunnallinen esikoulutoiminta

Terapislingan 4:n esikoulu
Uusi esikoulu Hisingenissä. Esikoulussa on kaksikielinen osasto. Rehtori: Lena Bildsten.

Gibraltarkrokenin esikoulu
Suomen- ja meänkielistä esikoulutoimintaa päivittäin keskustassa. Esikoulun johtaja: Birgitta Murtoinperä.

Svetsaregatanin esikoulu
Suomenkielistä esikoulutoimintaa Länsi-Göteborgissa. Rehtori: Helena Beligiannis-Fanias.

Plantagegatanin esikoulu
Kaksikielistä esikoulutoimintaa päivittäin Majorna-Linnéssä. Esikoulun johtaja: Maria Gustafsson.

Suomenkielinen esikouluopettaja
Lisäksi Göteborgin alueen esikouluja kiertää suomenkielinen esikouluopettaja Laura Paasio.

Göteborgs Stad

B PP Sverige, Port Payé

STADSLEDNINGSKONTORET
Veera Säisä

SVARSPOST
Kundnummer: 20380442
404 20 Göteborg